

# 30



## בסירה אחת

לוחמים שעברו טראומות קשות במלחמת לבנון השנייה התכנסו להפלגה בת שבוע בספינת מפרש ששטה בים הצפוני. מוקפים במטפלים, ניסו לדבר לראשונה על הקרבות המרים בבינת ג'ביל, דבל וסלוקי. הרבה שתיקות נשברו במטבח הקטן, והרבה דמעות ואלכוהול נשפכו על הסיפון. והכי חשוב: סוף־סוף היה מי שהקשיב, והבין

יגאל סרנה, הולנד // צילומים: ניסים דבוש

גיעת הקטיושה בכפר גלעדי, ליתומיהם שהתכנסו בבית העלמין ולכל אלה שנותרו, ובהם נכים והמומים. השנה עלו שלושתם על הספינה ויצאו לים לטפל בעצמם, נעדרו מטקסי הויכיון, לא פגשו את השרידים, גם לא את המפקד שכל שיער גופו נשר באחת מפאת האימה.

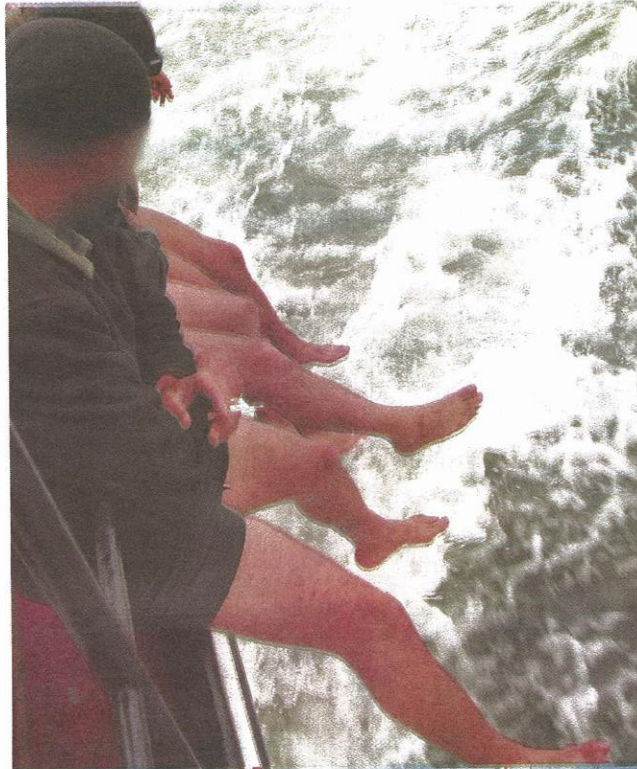
הם התכופפו בספינה סביב הנר, בדיוק כפי שהש תוחזו ליד גזיית הקפה בצהרי אותו יום ב־6 באוגוסט 2006, במקום שנבחר ביד הגורל, ליד בית הקברות של השומרים הראשונים ופסל הארייה. כשהאש בערה תחת הפינג'ן, שמעו בום אדיר והעולם התקמט. אחר כך רממה. אחר כך – צרחות. זה סיפור שהם מספרים

כלילו השלישי של מסע ספינת המפרש ראיתי את שלישיית כפר גלעדי מתכופפת סביב משהו בפינת המטבח. כשהתקרבתני ראיתי שזהו נר נשמה. הוא היכה בברוח שבאה מרלת פתוחה אל הים הצפוני שהקיף אותנו, סוער ואפל באוגוסט הולנדי סגרירי. זה היה יום השנה השני לאסון פלוגת המפקדה, שאירע במלחמת לבנון השנייה ונאז אינו נתן מנוח לנפשים. שלושת הצנחנים, גברים בשנות ה־40 שלהם, בעלי משפחות וקריירות, הדי ליקו נר לזכר חבריהם שנהרגו.

"תכתוב", אמרו לי, "שהראש שלנו שם, שיידעו". הם התכוונו לאלמנות 12 ההרוגים מפ



עם הרגליים במים.  
למטה, מבט אל האופק.  
אני אוספת כל מילה  
שנכתבה על המלחמה



רק מי הקרח של הים הצפוני ממתנים לך. כשעלינו לסיפון בגמל הרלינגון, חוקצה לי תאון. אני היחיד שגר לבר. כל האחרים ישנו זה מעל זה. שניים או שלושה או ארבע בקיטון; כמו ארון ברזל מצופה עץ. שלישיית ניצולי כפר גלעדי בתאם, שלר שת שארי כפר רבל בתאם. בחררון אחר ישנו המנחים דורון מרום וטל מימון וענת יופה המארגנת.

הקיטון שלי, גרדלו כמיטה עם כוור, היה צמוד לתא מש"קיות הנפגעים המצח"קקות, ולמוזה ולמטבחון וסמוך לחדר המי נוע. כשהרוח נחלשה או כשקרבו לגמל, הופעל המנוע ומתוך שנת הייתי ניעור לרעשו המונוטוני ואז שב ושוקע. הלמי תי כמה הלומות על נרודים ואהבתי את קיטוני. עבר דור מאז ישנתי בפלוגה ואין בי שום געגוע. כשגברה המהומה סגרתי את הדלת, הדלקתי אור קריאה רך מעל מיטה שפספה את כל שטה התא וקראתי את "תעלוליה של ילדה רעה" של מריו ורגס יוסה.

אבל כל השאר היה צפיות גדולה. שלושה תאי שירותים ושלוש מקלחות. מסדרון קצר וסלון שהוא גם חדר אוכל ומיטת שבו כולם חיים כל היום. אם נחנקת, יבולת לטני הולך מדרגות לסיפון הרוחות. גשם ירד מהשמים. כשחשתי חפשיים, 350 מ"ל של מים צלולים במחום האויר את הים כסכין, בלי רעש מנוע או זיהום. המסע הימי היה פרי רעיונו של יוסי סרי קולוב, שייט צעיר מנוסה ותזונית שחבר לאילן ליאור, קבלן בניין לשעבר, שהרים את רעיון מסעות השיחה. שבוע שטנו על מים סוערים. רדופי זיכרון, מתנדלקי בירה ופולטים וידויים.



## אפשר לעכל זכוכית?

כבר באוטובוס מגמל התעופה לגמל שבו עגנה הספינה, החלו 22 החיילים – מגולי ניימאגו, מהסירות ומהצנחנים – למלא טפסים שאותם ימלאו מחרש, אנונימית, בכל יום: אני מרגיש מתוח/ עצוב/ הרגשתי פחד/ חוסר אונים/ קשיים בריכוך, קושי לעקוב אחרי עלילה בטלוויזיה/ תחושה של קהות רגשית/ אני אומר לעצמי: זה לא אמיתי/ חש אינחנות מהפניית גב לדלת/ חש שלא תהיה לי קריירה או נישואים או חיים ארוכים, וכיו"ב.

מצוירים בעפרונות הם דריגו את רגי שותיהם ופחריהם, נעים בתוך הנוף ההולנדי נדי של עיירות ציוריות, קשישים שלווים, כרי דשא, פרות, ברים, בתי קפה וחלונות שדרכם נשקפים בתים רועעים. היינו כמו טנק בוער, החוצה רחוב של עיירת נופש רדומה.

פעמיים ביום נפגשנו בספינה לשעה וחצי של שיחה. חובה. בלי אוכל ושתייה. בלי סיגריות. חשופים. "הם מאוד דרוי כיס", אמר לי המטפל דורון. "הרצון לספר מתנגש בפחד להיחשף". מעין של בירה נבע במטבח. הדיבור שקט. אט אט החלו החיילים להיפתח. משיחה לשיחה, מיום ליום. כהתבצע אישית. בהתחלה נדמה היה כאילו אינם מבינים במה מדובר; מה זה טראומה. מה זה חוסן. חבר פסיכולוג סיפר לי טרם המסע שמטפוליו ממלחמת לבנון השנייה מבררים כל הזמן כילדים עובבים: תחושה עמוקה של ילד שהופקר. הרג. שזה הצבא לא תיפקד. שיצאו לקרב מיותר, שהבריחה גורעו לנגד עיניהם בלי חילוק. הוא אמר לי שלבנון השנייה היא וייטנאם של לוחמים שחורו לחברה שאיבדה את תחושת הסולידריות והם חשים ברידות עמוקה.

על הספינה אמרו החיילים שבפעם הראשונה מאז המי

**המארגנת ענת יופה: "רעיון השיט בספינה התחיל משמועה שבמאות בתים יושבים חיילים שחזרו מלבנון ושותקים. הורים דיברו על חיילים משוחררים שלא השתחררו, אותם חיפשנו"**

**על תיבת נח ההולנדית עלו בין השאר: שלישיית צנחנים שעברו את אימי כפר דבל, חובש, הבחור שעובר מבר לבר ומספר מה ראה, זה שניסה כל סם, והשותקים**



צילום: מיכאל קרמר

ותלמידים ונפגעים לסרנאות שיקום. זהו תהליך קצר, מקנה חוסן, לא טיפול. הנוסעים מכינים בעצמם את מונם, מפעילים את הספינה, מגקים ומבררים. על סיפונה חיכו לנו הספן ההולנדי דרוס שנראה כמו הענק הרוק, וזגתו העגולה והוריו מישל וצמר כלבת – פיק וג'ונת.

## שלושה בקיטון

הפלגנו ביום שישי למשך שבוע. כשלושים איש דחוסים יחד בשטח של דירה בינונית. אם תרצה להימלט,

לעצמם בפעם האלף בלי לשכוח שום פרט. כרבים מאלו ששוב משם: בועת זיכרון של מה שהיית בכל חושך: אט, צרחות, ריח גורא, עיניו הריקות של חבר שרק שנייה קודם עוד צחק. מאז הם שלישייה סיאמית, מולחמים זה לזה בלהבת הטיל. מ' שהומדר הנפלא שלו מחזיק בו ובכולם מצד ניהו לתתום. א' הרתי, שנאחו באלוהים ושלא ייגע באוכל של הספינה. ר' כבר הראש, שמר שקיע את כל נפשו בעבודה שלו.

ברגע פגיעת הקטיושה התכופה גועי הברושים סביבם מההרף וספגו את מטר הרסיסים. לולא הכינו קפה – היו מתים גם. בשנייה אחת הפך העולם לגיא הריגה. אנשים בעור, מי שעמד נעלם. מי שכבב ניצל. הרוגי ההרף נחו ללא פגם. השלושה ראו את מר מוות.

על הספינה הוואת של 22 החיילים, ראיתי שבאירוע כמו כפר גלעדי, כמו סלוקי, כמו סטטה בועת, מוסרת המחיצה בינך לבין המוות. מרגע שחזרת כמה קרוב הוא, כמה חסר אונים אתה – תמה האשליה המגונגת של החיים, ואתה לברך. גם בין חברים ובין בני ביתך. לברך. לברך. רק בספינה היו יחד. כל הלבדים. חלקם דברנים, חלקם שתקנים. כ"ב יורדי הסירה.

"רעיון השיט בספינה התחיל משמועה שבמאות בתים יושבים חיילים שחזרו מלבנון ושותקים", אמרה לי המארגנת ענת יופה. "הורים דיברו על חיילים משוחררים שלא השתחררו, אותם חיפשנו".

לא רק הלומי קרב, לא רק פוסטי טראומטיים, נגיד כן: חיילים מטולטים כמוני, שייצאת ממלחמת יום כיפור חצי המסע. כמו רבים אחרים. כל ישראל נראית לפעמים כספינת הלומי מלחמה, המומי מחוסמים, הלומי פליטים – השטה רדופה על גלים סוערים. יומיים היבבה נר כפר גלעדי על מדף המטבח עד שכבה. ולואי היו הכאב והזיכרון כלים כנר. אך כנפש האדם הם מכרסמים כחולדה. אוכלים את הרוע. מראות זוועה שבים בפלשביקים. איי שקט, התקפי זעם. פתיל קצר. פאניקה. ברירות. והספינה שטה.

## מי שכיסה חברו

המלחמה שכבר נשכחת בלחץ האירועים עמדה כאר מחניק בחלל הספינה, שיצאה לדרך בשמונה באוגוסט. ארגון "בשביל המחור" אתר 22 חיילים, אירגן תרומות ובנה את תוכנית המסע לפי עצת מועדון השיט ההוציאני "דרך הים". שני סופי שבוע נפגשו בארץ, דיברו והכירו וייפגשו למעקב גם אחרי המסע.

באוגוסט טסו יחד לתיבת נח ההולנדית: שלישיית צנחנים שעברו את אימי כפר דבל שלדי בינת ג'ביל. גובש שחווה כאוס בקרב עקוב מרם. פגוע ראש מתאונה במלחמה. הבחור שעובר מבר לבר ומספר מה ראה. זה שניסה כל סם. השתיין שראה אך חבריו מתים באין חילוק. השותקים. זה שתפס שיתוק בקרב המבורד שרק אחרי ארבעה ימים צפופים יציג את עצמו. זה שיישא את סדרו ויספר בריחות זוועה, אבל לא ייפתח. זה שבוכה. זה שלא ישן. המאצ' שבאליו כלום לא קרה לו. לחום שהו חרס ממטען קסמבה ושיקם את גופו אך נפשו רוצצה. החובש שחבש הורג. מי שכיסה חברו המת בשמיכה, מי שהיה בסדר ומי במילואים. ארבע חילות, מהן שלוש מש"קיות נפגעים ופרמדיקות אחת. שני פסיכולוגים. מארגנת ומארגן, וכמת אחד שעבר לפני 30 וכמה שנים מלחמה שנתהרו בו כצללקת.

כשהיא מצוירת בחמישה מפרשים יצאה ספינת הברזל הישנה, שמשקלה 250 טונות, לדרך בים הצפוני של פריילנד, הולנד. נר שאת בכוח הרוח, אחת מצי גרדל של כ"ס 400 אוניות ישנות שחלקן נשאות קבוצות נכים

על הסיפון ומול הים  
הכותרה: "אתה רוצה לעוף  
מהאירוע, ולא שובח"



אל הים. רוח חזקה אחזה במפרשים וסוקולוב השייט לימור אותנו סדרות תנועת היוגה עם הרוח. קשרנו והתרנו. הרוח חזקה. מפרשים עלו. היה בתנועה אלמנט של עוצמה הג' לומה בפשטות. כד ורוח וירי ארם ומהירות טהורה. כך הייתה הספינה משל למחשבה שאין לשקוע בה, אלא להפליג הלאה על כנפי הכוח הקיים בך.

### תמונה של חוסן

"תבנו לכם בראש תמונה של חוסן", אמר להם דורון בפגישת הערב. הם הש' תתקו וחשבו. המושבניק, מרלון ברנדו צעיר ורברן, זכר עצמו כילד מגמגם הבונה בבנישיות ארמון חול מול לעגם של ילדים. גנדר הברים נזכר בצילום ישן של לואי אר' מסטורנג הוקן מחייך מעל הצוצרה כמנצח אחרי חיים מלאי גזענות וקשיים. מישוהו אחר זכר חיבוק אב. נגיעת אם. החובש זכר איך כשחלף על פני גיא הריגה אחר בלבנון קלט לוחם חסון המנחם בוריעותו שני חב' רים ליד גופת הברם. כעבור שעותיים הגיע אליו המחבק פצוץ אנוש על אלונקה ומת בוריעותו.

"תמונת החוסן", אמר המנחה, "היא זיכ' רון שתוכלו לגייס בת צרה, כעוגן, כחצ' לה שמרימה אתכם מיאוש מוחלט".

"פה, בספינה, אני מרגיש הכי חי מאז המלחמה", אמר לפתע החובש. הוא תיפקד היטב במלחמה. הקים תאג'ר בעצמו במקום שבו שרר כאוס. וזה בצל"ש אבל בנפשו הוא עדיין נפחד. "הכל עובר לידי. לא בתר' כי. רק פה אני מתחיל לנשום".

בוקר וערב נפתח מעגל השיחה. איש לא נעדר. איש לא ישן. לפעמים נפל נמר נום על אחד האנשים. לפעמים עצמותי את עיניי. עם הזמן גבר הלחץ על השותקים. בא הרגע שבו התמרדרו. ידו. אתם אונסים אותו לדבר – אמר המנחה מכפר גלעדי. אף שקולו היה בוטח, ידיו רעדו. חברו אמר לקבוצה בחרדה שהוא צופה שמשוהו רע יקרה לנו. כל פעם שהוא יושב בקבוצה הוא ממתין באימה שטייל ינחת וימחק את כולם. אחוז רהגה מתקתקת "נדרמה לי שכל הצט' נגדת תיגמר ממות". כמוהו, חלק מההייליס' היו שרויים באי שקט מתמיד.

"אני יודע שאני פצצת זמן", אמר אחד השותקים. "שומר הכל בפנים. הכל לעצמי". כך גדלתי. זה הכית שבו הוריו לא דיברו".

יום אחד הכל היתפרץ. אין לו חבר קרוב. אין למי לספר. הוא שב ומספר לעצמו את הכל כמו שרוגע על ביצה מתקתקת של זיכרון. "טוב לי על הספינה", אמר הפרמדיק, "מקום מאוד בטוח. הכל עוטף אותי פה. אני מוגן. אף פעם בחוץ לא חשתי כך". חלקם חשים נבגרים על ידי הצבא. מופקדים. "זו לא סדרת התייפוח", אמר לי החובש, "כמי תנצל. כאילו ציפיתי לדרמה".

תחשבו על מקום בטוח, אמר דורון. הוא פטיכולוג שעבר בעצמו מלחמה או שתיים ושירת גם כמטפל ביחידת החילוץ. יודע להשליט סדר מבלי לשלוט. להשקיע מבלי להשתק. לידו סייע טל, מטפל צעיר שמאחריו עבודת מחקר על טראומה וחוסן ביחידה צה"לית מבוחרת.

בתחילתם ראיתי בהפתעה ישראלים מקשיבים. להיות אף, בלי לצרות, בלי לה' תפרץ, לשלוט או להשפיל. אחד אמר שהוא חש בטוח כשהוא יושב על צוק הנשרים מעל נחל כויב. אחד בספינה. בבית. בגרוד לפני הכל. חלקם חוו אובדן כבר לפני הצבא ודבריהם קשה קינו בהם מילדותם. אחד הוריו נכים, אחת איבדה אם. אמו של לוחם אחד נרצחה.

בלילה נקשו הספינות במעגן. גשם היכה בסיפון. הכל היה חשוך ולח ומי שהלך לשתות טרם חזר.



**פעמיים ביום נפגשנו בספינה לשעה וחצי של שיחה. חובה. בלי אוכל ושתיה. בלי סיגריה. חשופים. הם מאוד דרוכים, אמר לי המטפל, הרצון לספר מתגשם בפחד להיחשף"**

**"סיפרתי לחברה ובבילה היה לי סיוט שהיא בוגדת בי ומספרת על הכל למורה", אמרה הפרמדיקית. "גדלתי בבית שלא מדברים בו. לו ישבנו עוד חצי שעה אולי הייתי מדבר", אמר השתקן והשתתק**

המשפחה עליי ולא נגיעתי בכאב. לא פתח' תי שנים רבות. וכאב כלי מרפא תופר לבור בלי תחתית".

הספינה עלתה וירדה עם מחזורי השפל והגאות. בית הברזל התנדנד כעריסה. המארגן אורי פוביצר, איש יחידת החילוץ, חיבק והקשיב. "מה שלא תוציא הרוצה יישאר תקוע כחבילה" – הביא מחוכמת הרפיון הסיני שלו.

פנים הספינה היה ביתי וחמים והסיפון סוער ומלא רוחות, קר ורטוב. בסערה חשת שקט, ובשקט חשת נסער. סבוכה הנפש – מה עוד אחרי שחטפה מכה קשה של מל' חמה או מראה שאין לראותו. מי שהיה יחד באסון נשאר יחד. כך השלישייה מדבל – זו הכפר הלבנוני בו חטפו הצנחנים מכה קשה. היתום הכהה, הקיבוצניק הבחיר והשתקן מכולם גרו באותו תא ספינה, צמודים. יחד ירדו לחוף לשתות, יחד חזרו מתגנבים בסוף הלילה. יחד ירדו על כולם במחסה התא.

בלילה שקטה הספינה. כאילו גניסו רובם לרדות את השינה. רק לקראת שתיים או

לחמה מישוה מטפל בהם. "לא רזשם איקס על טיפול כמו בצבא, אלא באמת מתעניין".

פעמיים ביום ישבו במעגל ספסלים תחת תקרה נמוכה ועששיות ברזל. בחוץ הים סער. בהתחלה הייתה שפתם עילגת: עברית-מורם, מעוקרת מרגש ושטוחה, סלנג מחליף רגש. שפת ה"תורמי אחותי", אל תהיי כבדה", בעת שגורשו להיות כבדים. לא לרלג לנקסט, להיתקע במה שהם נמלטים מפניו, להפגין חולשה וכאב. לספר איך נבחרו. איך חשו חסרי אונים, הם, שלמדו להילחם. מלכי בלאשה ותאניונס, שאכלו אותה בלבנון.

הם דיברו בפגישות, אבל גם בנייהם: על הסיפון, בתאים, בחדר האוכל, בכריים. על מלחמה שלא הלכה כמתוכנן, על פצועים צורחים ואין מושיע'. "הכל מתגמד אחר כך", אמר החובש לקבוצה. "מי אתה בכלל, הכל שחור לבן, בלי חיים". הכל נאגר בתוכם בשל חשש לדבר. קושי להביע רגש. מעטים טופלו. אחרים שפכו לב לפני חברים, או שתקו. התורים לא סיפרו. החברה לא תבין. גוקשים מאירוע שקטע את חייהם, המשיכו לתפקד. בגיל הזה אפשר לעכל גם זכוכית. אבל אחר כך, בגיל מבוגר, הכל מתפוצץ. כמו נפגעי הקישון. נוקי השירות אורבים לך בהמשך.

על הספינה הקשיבו להם שני המטפלים דורון וטל ומנעו הערות שיפוטיות, עצרו שחזור מפורט של האירוע, בלמו הפרעות. דאגו לקשב. הכל התנהל כחיפוכה של פר פוליטיקה צרנתית. בשקט עטפה ההקשבה את המדברים, מכובלת ומרככת גם את השתקנים.

"אתה רוצה לעוף מהאירוע הוא ולא שוכח תחזור אליו ומספר עליו לכל אחד", אמר הלוחם מרביל. על גבו ראיתי קעקוע כחול: "גם כי אלף גביא צלמות/ לא אירא רע/ כי אתה עמרי". "בכל בר, בכל לילה, לכל בחורה, אמר מספר הכל, כל פעם שאני שיכור".

"אני נזכר בכל פרט ומפרק לגורמים ומרכיב הכל מחדש כל פעם, נאה גלף פני מים", אמר הבחור מהאירוע בכפר גלעדי. "מה עשיתי ואיפה טעיתי. ולו עמדתו שם ולו הוא עמד שם והחבר שרק נתן לי עור גייה שאשתו היבנה לו ומת. כל מטוס קרב מתווך אתי לשם. ריח של מנג'ל".

"סיפרתי לחברה ובבילה היה לי סיוט שהיא בוגדת בי ומספרת על הכל למורה", אמרה הפרמדיקית. "גדלתי בבית שלא מדברים בו, וזה קשה לי. הבטן מכובדת. לו ישבנו עוד חצי שעה אולי הייתי מדבר", אמר השתקן והשתתק.

### בתו של סמסון

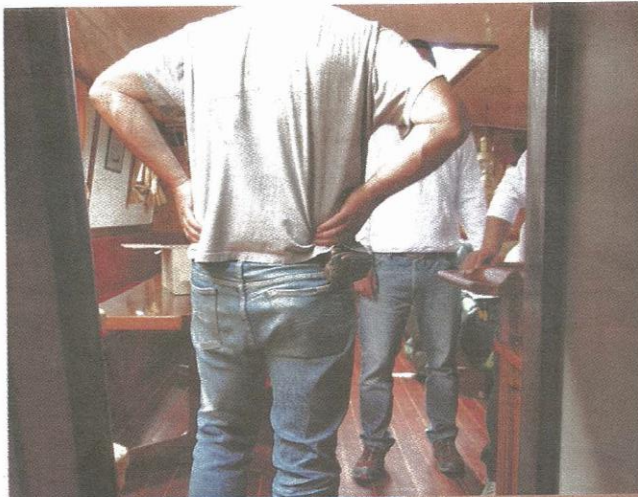
בכל ערב ניגן חיליל על גיטרה. שניים שרו. בכל קבוצה של ישראלים בגיל הזה יש לפחות שלושה שמנגנים, שניים שמצחחי קים בטריוף. חמישה ששותים כבד. ארבעה שזיננקו לשמי היהלומים על אקסטזי וקוק. שניים ששותקים. אחד שמדוכא. אבל יחד, תחת ידו של מנחה טוב, הם צוות. אנשים מצוינים. חיש מורו הופיעו רשימות תור' נות ניקיון, אוכל וסיפון. חובש הפך לחשב. ארוחת בוקר צצו כפלא וכלים רחוצו בשל תלונה. אסלות מורקו. ארבע רנערות ריי ככו את הגבריות, אבל לא מנעו בריות על גשם או דיבור הומראוטי של אהים לנשק.

ענת יופה הייתה לאם הספינה, מכילה ומחבקת. בגיל 12 איבדה את אביה חנו סמסון איש ה'101, מפקד מחולל שנורה ב' 69 בארץ המרדפים כשמחבל הגיה ממערה מאחורי גבה של אישה עם תינוק. כעבור ארבע שנים נהרג גם אביההמאמזה במל' חמה הבאה. "מאז אני מגויסת. ששנתי את



# בסירה

לוחמים בבטן הספינה.  
למטה, הקרקוע. אנשים  
צעקו מהבית הבורע.  
איפה הירד שלי?



הכלבים רצו על הסיפון. הספן ישן  
בדירתו הקטנה מאחור. אחרי שתיים  
חורה קבוצה שתויה. עברה בוהירות  
על הקרש מעל למים. רעשנית. צעקו כפי  
שלא צעקו ביום. אחר דיבר על אמו בכעס.  
האחר על הצבא. אחד סיפר על משלוח  
אספקה חיוני שהוצנח בבסיס של חיילים  
באללה. הלילה נמלא סיפורים של חיילים  
נלאהים ושבויים, מורעלים ונבגדים  
כאחד. אולת ירד רעש תרנים ומפרשים  
ורוח שמכה בכל.

### סוללה שחטפה פגיעה

בשחר אחד, בטרם אור, החל הספן  
דרוס להשיט את הספינה בשנתנו, כרי  
לעבור בזמן גאות מעל שרטון גדול. הוא  
היה מיומן ושקט. קברניט המסע. הכלבה  
ג'ונה וגם פיק המנומרת שנולדה על הס  
פינה רצו הלך ושוב. עברנו על פני איים  
ומעברים מסורים, תעלות ומצופים ומ  
גדלורים. עולם מסודר בקפידה אירופית  
כחיפוכו של הכאוס.

המלחמה נגמרה והצבא רץ והשאיר  
אותנו לבר, אמר החובש שעמר מול סוללה  
שחטפה פגיעה ישרה. קבוצה קטנה, שבעה  
איש, רכנה אליו. החיילים הפצירו במנחים  
להתחלק, לרבר לפני מעטים. משתק לרבר  
לפני כולם. סביב השולחן גהרו השבעה  
סביב החובש, כמשפחה המקשיבה לבן אבוד  
ששב הביתה.

"פעם ראשונה מקשיבים לי כך", הוא  
בכה. הוא עמד מול פצועי הסוללה ולא יכול  
לזוז. משותק מזוועה, לא חבש. שנתיים הח  
זיק את זה בפנים. מי יבין דיבר גם פרמדיק  
שמצא עצמו בסמטה בעיה, רק הוא ולחם  
אחר, תחת ירי ומולם המוש. החמוש ירה  
ראשון, הלחם נפל והחובש ירה והרג את  
החמוש והרג כך טיפל בפצוע. חש אימה.  
זוועה מהרג שלא נועד לו.

חייל אחר תיאר איך הלך עם מחלקתו  
אחרי טנק שנכנס ללבנון. הטנק עלה על  
מטען עצום. 50 טון התפרקו כקופסת נע  
ליים על הצוות. מול עיניו התאדה טנק.  
במה עוד תוכל לבטוח אחרי דבר כזה?

"חורתי מהמלחמה וכולם ישבו בבתי קפה.  
כמה דו הרגשתי. חייג... הכי קשה היה לחזור  
הביתה", אמר השירי. "ראיתי בית קורס.  
אמא והאחות שלי ישנו יחד במיטה ובכו  
מהיסטריות. נצמדו אלי ולא יכולתי לשאת  
את זה וברחתי... היה לי יותר קל להתמודד  
עם המלחמה מאשר עם הפחדים בבית".

אחרי משלישית כבר גלעדי אמר לפתע:  
"פתאום נעשה קשה כל כך בבית. הילד  
רוצה משתו. הילדה רוצה ואתה לא יכול  
להגיד: טיפ. חורתי מאירוע קשה. העובד  
אותי במנוחה. החברים הצילו אותי. הם היו  
הוורטינג שלי". צחק. חסר שקט מאו, מצ'  
חוק ולא רגע לרגע. פעיל ומפעיל. במטבח  
ובסיפון.

"אני אוספת כל מילה שכתוב על המחל'  
מה", אמרה הפרמדיקית. היא נערה ששערה  
ארוך, מבוהלת. קוראת כל ספר שנכתב על  
הקרב. אלבומים של טעני עיתונות, כאילו  
אם תאסוף הכל תהיה לה שליטה על מה  
שתרחש, על החיים שססו ממסלול בית  
שאמה מתה, אף בעת שהחיה הטוב נהרג  
בקרב. "אובססיה", העירה על מעשיה.

"כולנו ידענו שאסור לנו להיכנס לכפר  
הלבנוני באור יום", סיפר לי על הסיפון  
הבחור הברזן משלישית דבל. מיוסר, נבון,  
הז עם הקרקוע. גם כי אלך בגיא צלמות'.  
הוא היה מקלען בגדוד.

"הגענו באור יום. הכל היה לא מסור  
דר. צעקות וריב בין המג'ד' בטח למח'ט'  
מאחור. היינו חייבים להתסתתר בבתי דבל  
עד שיעבור האור. כננסנו עם רימונים  
שהסגירו אותנו. 160 חיילים נדחפו לבית

כפרי כרי לשבת לבנה. לרשום.  
הלילות היו קצרים. מעטים פרשו מוק  
דם לתאיהם הוועיים. הרוב שאפו להישאר  
יחד. שיחקו קלפים. שתו. צרחו לפעמים  
מתוך שמחת משחק. ישבו על הסיפון  
האפל והתלחשו. מה ישווה לחויית הקרב  
שלהם בחייהם הקצרים? על אף נוכחות  
הנשים, לא פרחה אהבה. גניחות תשוקה  
לא באו במקום גניחות הפצועים, כאילו  
נמשך חוסר האונים של הקרב והוויכוח לא  
הותיר מקום לרגש אחר. כשקרב המסע  
לקיצו, החלו לרבר על הפרידה. חשש מה  
שיבה. הבית הוא גם בדירות. המקום שבו  
לא יבינו אתך.

### חרוכים ללא הכר

נפתח גם החובש שהקרב הגורא נחרת  
בו. כל אחד נפתח בשעתו. יודע ששוב לא  
תיקרה בדרכו ספינה כזאת של קשב. הוא  
היה בכוח שנוע לקרב אבל נתקל בדרך,  
כמו דבל, כמו כפר גלעדי. המלחמה  
אורבת במקום שבו אתה לא מוכן. שלוש  
שנים התאמנו, פעלו בשטחים מול רמוי  
אויב מוחלש וחשו הכי חזקים בעולם, ופי  
תאום חולשה. קשה בכלאטה – קשה בבית  
גביל.

הם נעו בערוץ הווארי. ליד הכפר נרדו  
יריה נתקלו באש חזקה ומיד עשרים נפגעים.  
קרב פנים מול פנים. חצרות ממולכרות ו  
14 הרוגים, 40 נפגעים. ארבעה רופאים היו  
איתם 12' חובשים, ובכל זאת היה בלגן.  
הם החלו להעביר נפגעים למחסה הווארי  
תחת אש פצמ'רים. הגיעו חרוכים ללא  
הכר. זוועה.

הוא הבחור שאירגן את הכאוס וזוכר  
עצמו רוכן על פצוע שלסתו רוטה. "מאו  
אני מתערך בכל בקלטר. כל מילה שנכתבה,  
לפי א"כ, וחש אשם. את מי יכולתי להציל.  
את מי לא הצלתי".

הוא מדבר כמי שמנסה לשקם את עצמו  
החור לו מטרם המלחמה. את הרגע שאבד.  
כך רבים מהם. נענוע לשקט שיריע, לשבת  
עם עיתון ולקרוא על מלחמות אחרים. "הכי  
הייתי שמחה לחזור להיות מה שהייתי לפני  
המלחמה", בכתה הפרמדיקית.

לקראת סוף מסע הספינה הצטיירה לי  
פולגת הנערים הואת כגון ילדים אבוד שני  
תקל פתאים. בלי הכנה, בעולם המבוגרים  
הכאובי, האכזרי, היכן שאתה מטיל במטע  
זיתים לבנוני, תחת אש יעילה, בחצר בית  
בווער, בעירי חלל, כולו אבא ואמא, צורח  
איפה המטוסים המודיינים שלא מגיעים  
ואיפה הצבא הכי חזק בעולם שהבטיחו ל?  
ואתה לברך.

הים גאה תחתינו ואחר כך בא השפל.  
מחרצין הציצו בנו הולגרים ותהו: מי הני'  
ערים האלה שעל הסיפון כל צ'פחה וכל  
דאחקה, כל הסחבוקיה העליזה למראה. לך  
תאמין כמה כאב היא מסתירה.

כשירדנו לרציף שלחתי מבט אחרון אל  
הבית הימי שלי, שלא יישכה. תוהו, כלום  
נתר אחד שלא ריבר? נותר אחד. העקשן  
הכל. המזוקן מכפר דבל. הבילתי מתפנח.  
מכא. מול יישר לברו עם הסודות. הכאב. עם מה  
שאין לרבר בו. הפצצה הפנימית. האחוריים  
צחקו בחלקו. "למרותי לא לפחור", אמר  
אחד, "גיליתי שאפשר לרבר, להיות לבר.  
לקום בתשע בבוקר".

המצחיק הציע לכולם סנדוויץ' עם  
פסטריאומה. ההומור הוא נשק יעיל בגיא  
הצלמות של הויכוח. "באתי מגיהנום",  
אמר אחד. "פה למרותי לא לתת לפחד כוח".  
לשבוך היה להם פסק זמן מהריצה קצרת  
הנשימה שהם רצים כבר שנתיים. מעתה  
תהיה ספינת המפרש ההולנדית שמורה בהם  
כויכוח, אונייה בבקבוק. המקום שבו יכלו  
לרבר על הכל. ומישהו ממש הקשיב. ●

חייל תיאר איך הלך עם מחלקתו אחרי טנק  
שעלה על מטען עצום. 50 טון התפרקו כקופסת  
נעליים על הצוות. מול עיניו התאדה טנק.  
במה עוד תוכל לבטוח אחרי דבר כזה?

"160 חיילים נדחפו לבית שהיה הכי בולט בשטח.  
התרענו על זה. אני הייתי בבית ממול", הוא  
משרטט לי על מפת. "ב'12 וחצי נורה הטיל  
הראשון פנימה. ארבע דקות אחר כך הטיל השני"

במטע היתנים. הארמה. הריח. הכל חוזר."  
בשל סערת הים עגנו בערבים בנמ'  
האיים. באי אחד ריוושנו על אופניים  
בין מישרי ריק ובתיים קטנים. גינות ירק  
ומרעה. בכל מקום צץ בקבוק. הוונקו  
צ'יטסרים. צמחו שיחות קטנות. צחוק ורג'  
ע' לחץ. חנוק לפעמים, פרשתי לבית קפה

אחר שהיה הכי בולט. התרענו על זה. אני  
הייתי בבית ממול. הוא משרטט לי הכל  
על מפת. "ב'12 וחצי נורה הטיל הראשון  
פנימה. ראיתי את הפגיעה ורצננו לשם.  
אחרי ארבע דקות נורה הטיל השני".

"וכשרצתי פנימה, עוד הייתי בראש  
האזרת של יום קודם וישר נכנסתי לגופות,  
אש וצרחות. אל תשאירו אותי לבר, צעקו  
מהבית הבורע. איפה הירד שלי ואחר כך  
מטע זיתים שהוצננו אליו את מי שאפשר.  
תשעה הרוגים, עשרות פצועים. גוטסים.  
צרחות: איפה המטוסים המודיינים שהבי  
טיחו לנו? שבע שעות של גיהנום, המישה  
ק"מ מהגבול. כיסיתי גופה ומישהו אמר  
לוי תסגור לו את העיניים. וזה החורר אותי  
מיד לאמא שלי. האדרגלין מסורף, הסס  
הכי חזק שירעתי עד היום. ממכר. פותח  
לך את דלתות התודעה כמו אל.אס.די. עם  
פלבסקים".

מאותו יום הוא שותה ושותה. עם הב'  
רים ולבר. מחפש נחמה בנשים. גבה קומה,  
כהו יפה עם ילדות שנלקחה מרומן של  
דוסטויבסקי. "אני קורא ספר פתאום אני

## בסירה

